

ГОРСКАТА ПЕДАГОГИКА – НЕОБХОДИМОСТТА ОТ НЕЯ В РАБОТАТА НА СЪВРЕМЕННИЯ ЛЕСОВЪД В БЪЛГАРИЯ

Анна Петракиева
Изпълнителна агенция по горите, София, България

Резюме

Изследването цели да установи мнението на лесовъдската колегия за нуждата от повишаване на своите знания и умения за работа с обществеността. Резултатите очертават необходимостта от „отваряне“ на горската система към обществото и разкриване на дейността на лесовъдите при стопанисване и опазване на горските екосистеми. Обосновава се необходимостта от специализирана подготовка по „Горска педагогика“ за работещите в горския сектор.

Ключови думи: горска педагогика, горско стопанство, лесовъди, работа с обществеността.

Key words: forest pedagogics, forestry, foresters, public relations.

JEL: Q15, Q23, Q29, I20, I23.

Увод

В страните от Западна Европа съществуват утвърдени традиции за активното участие на работещите в горите при представянето на лесовъдската професия пред обществеността. Разработени са специални програми и курсове за квалифициране на лесовъдите, как успешно да представят своята професия, нейната значимост и роля пред различни целеви и възрастови групи – от най-малките до работа със специализирана аудитория от журналистическите и политическите среди.

В условията на интензивно стопанисване на горите в нашата страна все по-ясно се очертава необходимостта от системна работа на лесовъдската колегия с обществото, както и нуждата лесовъдите да получават подготовка за провеждане на различни инициативи с обществеността, позната в западните държави като подготовка по „Горска педагогика“.

Горската педагогика е нова научна дисциплина в Централна и Западна Европа. Предлаганите от лесовъдите дейности и организирани занимания имат за цел да приканят децата и учителите да влязат в гората и да открият нейните ценности, като мотивират децата към отговорно отношение към природата. В по-тесен смисъл, Горската педагогика предлага информация за горите, за горските екосистеми и значимостта на устойчивото развитие в контекста на горско стопанските дейности, стимулирайки креативност и обогатяване познанията за природата въз основа на собствен опит и експеримент [7]. Основен акцент се поставя и върху теми, представящи работата и значението на лесовъдската професия за устойчивото и многофункционално стопанисване на горските екосистеми и поддържане на техния природозащитен статус.

В западно европейските страни Горската педагогика се разглежда като частен клон на екологичното възпитание, имащо своя принос в образованието за устойчиво развитие.

В рамките на няколко срещи на деканите на факултетите по горско стопанство в Европа е отчетена недостатъчната подготовка на специалистите с лесовъдско образование за работата с обществеността и представяне на лесовъдската професия пред различни целеви групи. За определяне на подходящ и работещ подход за запълване на тази празнина беше извършено проучване на опита на други европейски държави – Австрия, Германия, Словения, Полша и др. Резултатите показваха, че добре функционираща форма на работа с обществеността е организирането и провеждането на занимания по горска педагогика. Тези изводи наложиха започване на работа в областта на горската педагогика в България.

Настоящото изследване има за цел да определи необходимостта от специализирана подготовка на лесовъдите за работа с деца и различни целеви групи. Тази подготовка би могла да започне чрез изучаване на дисциплината „Горска педагогика“ от студентите специалност Горско стопанство в Лесотехническия университет (ЛТУ) и може да продължи чрез провеждане на следдипломни квалификационни курсове за работещите в сферата на горското стопанство.

Необходимостта от този тип проучване се поражда от появилото се и задълбочаващо се неразбиране и противоречие между съвременното общество в България и дейността на лесовъдите в горите. Необходимостта се обуславя и от стремежа на Лесотехническия Университет и Факултета по горско стопанство да изпълняват своята мисия по подготовка на квалифицирани инженери с необходимите знания и опит за посрещане на новите предизвикателства пред съвременния лесовъд.

Важен фактор за поддържане качеството на обучение е постоянната обратна връзка с Горската администрация и предприятия, в които работят дипломирани инженери от Лесотехническият университет със специалност „Горско стопанство“. Мнението на специалистите в тази сфера е ценно, тъй като дава възможност за адекватното актуализиране на учебните планове. В резултат се подготвят добре квалифицирани специалисти, които осигуряват възможност за правилното функциониране на българския горски сектор [8].

1. Методика на изследването

Настоящото изследване има за **цел** да установи отношението и разбирането на лесовъдската колегия към темата за екологичното образование и по-конкретно към необходимостта от повишаване компетенциите и уменията на работещите в системата на горите за работа с различни целеви групи – „Горска педагогика“.

Изпълнението на целта наложи решаването на следните **задачи**:

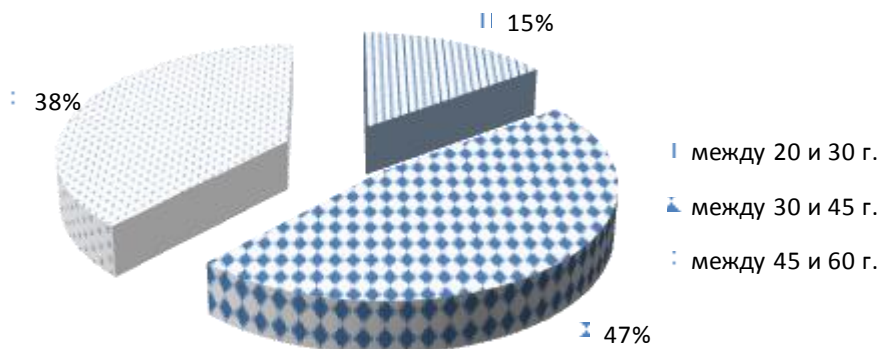
- Дефиниране на проблема;
- Проучване на подходите при решаването на проблема в други европейски държави;
- Избор на метод, предмет, обект, организация и график за провеждане на изследването.

Предмет на изследването е мнението на специалистите, заети в горския сектор. То се отнася до дефицита в образованието на кадрите за работа с различни социални групи, за представяне на многостранните функции на гората за човека и ролята на лесовъда за опазването, възстановяването и стопанисването на горите.

За извършване на изследването е използван **анкетният метод**. Разработена е анонимна анкетна карта от полустандартизиран тип, съдържаща 14 въпроса. От тях 13 са от затворен и един – от отворен тип. Към някои от въпросите е дадена възможност за представяне на допълнително и специфично мнение, различаващо се от предложените възможности.

Обект на изследването са служителите и работещите в регионалните структури на Изпълнителна агенция по горите (ИАГ) (38 %), държавните горски предприятия и държавните горски и ловни стопанства (61 %) и специализираните териториални звена на ИАГ (1 %).

Анкетата е попълнена както от специалисти със средно специално образование (10 %), така и от експерти с висше образование (90 %). Възрастовата структура (фиг. 1) на анкетираните е сравнително пропорционално разпределена между основните възрастови групи, като 5 % от анкетираните са на възраст между 20 и 30 години, 47 % – на възраст между 30 и 45 години и 38 % на възраст между 45 и 60 години.

Фиг. 1. Възрастова структура на анкетираната аудитория.

Разпределението по пол между анкетираните е приблизително равно, с лек приоритет към мъжете (57 %) спрямо жените (43 %).

Организацията на изследването включи разпространяване на анкетата чрез електронна поща до всичките 16 регионални дирекции на ИАГ и шестте държавни горски предприятия в страната. Участието на служителите в анкетата и предоставянето на отговори е доброволно. Получени са 150 броя попълнени анкети, което е около (4 %) 3,75 % от работещите в системата на горите, привличащи специално образование в областта на горското стопанство.

Данните са обработени с програмен продукт MS Excel.

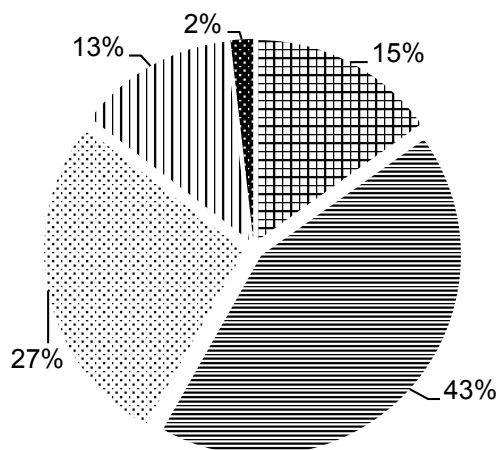
Графикът на изследването протече в рамките на месец август и началото на месец септември 2015 г.

В началото на месец август 2015 г. беше разработена анонимната анкета, която беше разпратена на 25.08.2015 г. Попълнените анкети бяха получени в периода 27 август – 15 септември 2015 г.

2. Резултати и дискусия

2.1. Водещи причини за негативния имидж на лесовъда сред обществото.

Съвременното общество е особено чувствително към опазването на околната среда, съхраняването на горите и биологичното разнообразие. Редица са примерите от последните години, в които то реагира твърде негативно към дейностите по стопанисване на горите и с особена сила към извежданите в тях сечи. Причините за това отрицателно отношение са разнообразни, като сред вземащите превес са липсата или ограничената работа с обществеността, липса на достатъчни информираниост на заинтересованите страни, липса на адекватни познания за горските екосистеми и необходимостта от лесовъдска намеса в тях, нарушения в горите и др.

Фиг. 2. Резултати от въпрос „Какви според Вас са водещите причини за негативния имидж на лесовъда сред обществото“?

Като основна причина за негативния имидж на обществото към лесовъдите и служителите в горите (фиг. 2), преобладаващата част от анкетираниите отчитат липсата на достатъчна информация за ролята и функциите на лесовъдите за опазването и устойчивото стопанисване на горите (43 %). На следващо място се посочва недостатъчната работа с обществеността (27 %). Като причина за неразбиране на професията и провежданите мероприятия в горите, запитаните отчитат липсата на достатъчен контакт с природата (15 %), както и несъвършенствата на образователната система и недостатъчното представяне на процесите, които протичат в горските екосистеми в учебните програми на учениците от основния и среден курс (13 %). Едва два процента (2 %) от отговорилите считат нарушенията в горите като основна причина за отрицателното отношение към работещите в горския сектор.

- ± Нарушения в горите;
- ≡ Липса на информация за ролята и функциите на лесовъдите;
- ⊘ Недостатъчна работа с обществеността;
- ▨ Темата за „гората“ е недостатъчно застъпена в учебната програма на децата;
- Ограничен контакт с околната среда

2.2. Има ли място Горската педагогика (ГП) в работата на съвременния лесовъд?

Недостигът на информация за горите, техните функции, а така също и за ролята на лесовъдите е оценена на Европейско ниво още през миналото десетилетие. Още през 2006 г. „Европейският горски план за действие [3] очерта ключови действия, целящи „Насърчаване на сътрудничеството между собственици на гори и подобряване образованието и обучението в областта на горското стопанство“. В допълнение, като мярка за постигане на целта „Принос за подобряване качеството на живот“ този план предвижда ключово действие № 10: „Стимулиране на екологичното образование и информация“.

Днес страните от Европа прилагат многообразни подходи за преодоляване на тази празнина, като организират разнообразни образователни програми за различни целеви групи от най-малките до вече пенсионирани граждани. Една от най-разпространената на европейско ниво практика, добиваща все по-голяма популярност е Горската педагогика - организиране и провеждане на занимания сред гората от квалифицирани лесовъди, които водят и представят своята работа

пред обществеността. В голяма част от Европейските страни дейностите по Горска педагогика са залегнали в горското законодателство, като се организират и специализирани квалификационни обучения - или като част от задължителната програма на студентите по горско стопанство, или като допълнителни квалификационни курсове [5].

Горската педагогика може да бъде разглеждана и като част от екологичното образование, чрез което обществото придобива знания за горските екосистеми, за протичащите процеси в тях и за взаимовръзките между човека и горите.

В гората, обучени и квалифицирани лесовъди обучават хората, предлагайки знания за функциите и значението на горите. Горската педагогика е инструментът, чрез който лесовъдите предават знания за околната среда и живота в нея [4].

В съответствие с европейските тенденции, и в нашата страна през последните години се отчита необходимостта от провеждане на занимания и кампании с обществеността за представяне на целите и функциите на лесовъдската професия. Дейностите в тази насока обаче са основно кампанийни и концентрирани около традиционното честване на седмицата на гората.

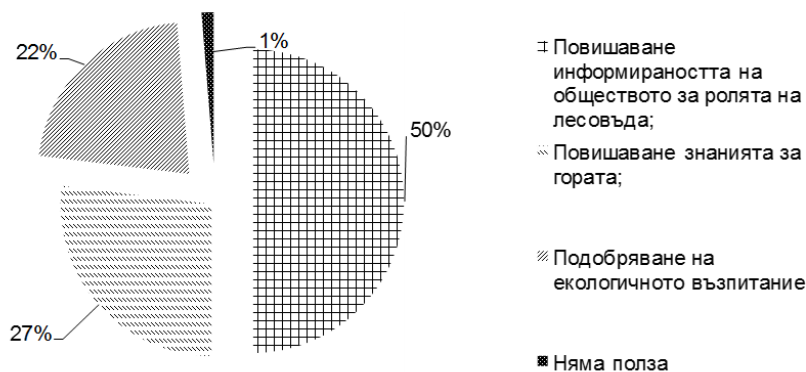
Настоящото проучване показва, че лесовъдската колегия в България отчита недостатъка на кампанийните дейности и липсата на системна работа с обществеността, като 93 % от анкетиранияте отчитат значението и мястото на Горската педагогика в работата на съвременния лесовъд и като считат за необходимо провеждането на систематизирани и регулярни занимания с обществеността. Едва 7 % отговорилите намират провеждането на образователни мероприятия с обществеността за ненужни.

2.3. Какви според Вас са ползите от провеждане на занимания по ГП?

Преобладаващата част от анкетиранияте считат (фиг. 3), че заниманията сред гората ще допринесат основно за повишаване познанията на обществеността за ролята и необходимостта от лесовъдската професия (50 %), като ще се повишат и знанията за гората и горските екосистеми (27 %). На трето

място се поставя значението на дейностите за повишаване на екологичното възпитание (22 %). Едва един процент от анкетиранияте считат, че няма полза от провеждането на такива мероприятия.

Според съвременните разбирания за образователните занимания в гората, горските педагози не следва само да предават знания, но трябва преди всичко да мотивират хората към съзнателно отношение и поемане на отговорност. Горите и тяхното устойчиво стопанисване трябва да служат за пример и модел за предаване смисъла и съдържанието на понятието „устойчивост“ и „устойчиво развитие“. Горите и тяхното управление са и модел, който върви ръка за ръка с много ценности, услуги и предимства осигурявани на човека. Ето защо Горската педагогика може да има съществен педагогически принос за огромен спектър от компетенции, свързани с поведението и отношението [9].

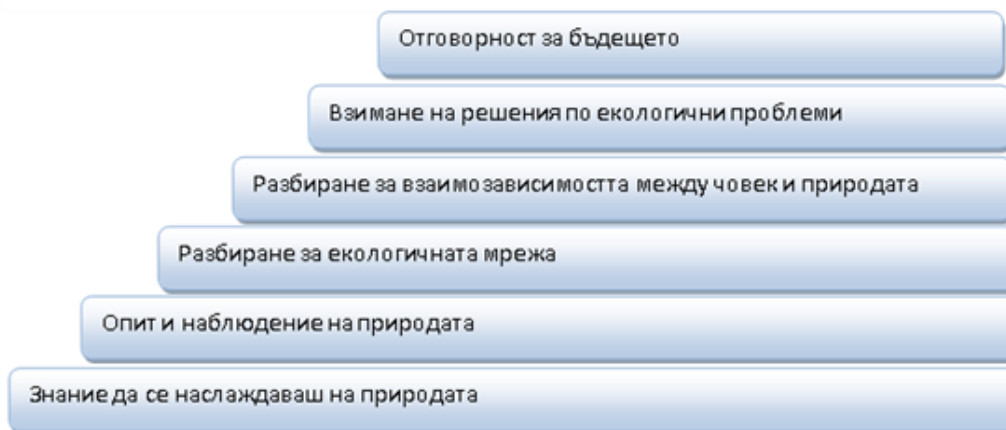

Фиг. 3. Резултати от въпрос „Какви са според Вас ползите от провеждане на занимания по ГП?“

Участниците в добре разработените програми по Горска педагогика могат да получат познания за ценности като респект към природата, внимателно отношение към себеподобните и към всички живи същества, отговорност, толерантност, солидарност. Тези познания формират дългосрочното мислене и поведение и могат да подобряват креативността и въображението, кооперативността и компетентността, любознателността, концентрацията и социалното поведение. Тези обучения дават възможност и за оценка на резултатите от нашето поведение и собствената ни

роля в контекста на природата или обществеността, както и за възможностите за промяна на собственото ни поведение и отношение във всекидневния живот [9]. С други думи, заниманията по Горска педагогика биха могли да се разглеждат като част от екологичното образование, целящо достигането на зрялост и компетентност по отношение разбирането за устойчивост и устойчиво развитие, като се преминава последователно през шестте стъпки на педагогическо развитие за достигане на екологична зрялост (фиг. 4).

ПЕДАГОГИЧЕСКИ СЪПЪКИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНА ЗРЯЛОСТ

Фиг. 4: Шестте стъпки за развитие към достигане на зрялост и компетентност в Образоването за устойчиво развитие [2].

Повечето от традиционните форми на занимания, предлагани от горските педагози, изпълняват първите четири стъпки – обучение да се наслаждаваме на природата около нас, да усеЩаваме и наблюдаваме природата, да разбираме екологичните взаимовръзки и на взаимовръзките между човека и природата. Предизвикателството, което все още стои пред заниманията е изграждане на капацитет и способност за взимане на решения по екологични въпроси и вдъхновяване на участниците да поемат конкретна отговорност при опазването на природата и горските екосистеми. Едва когато бъдат постигнати и последните две стъпки, Горската педагогика ще има ценен принос към Образованието за устойчиво развитие [9].

2.4. Кои са основните трудности по провеждането на занимания на открито (в гората) с различни възрастови групи (занимания по ГП)?

В нашето съвремие хората от градовете все повече се отдалечават от заобикалящата ги природа и губят контакта си с нея. Децата, които растат в градовете са подвластни на електронните технологии и наред със загубата на директен контакт помежду си губят и истинския контакт с природата. Все повече и повече са подрастващите, които не напускат градската среда и не познават

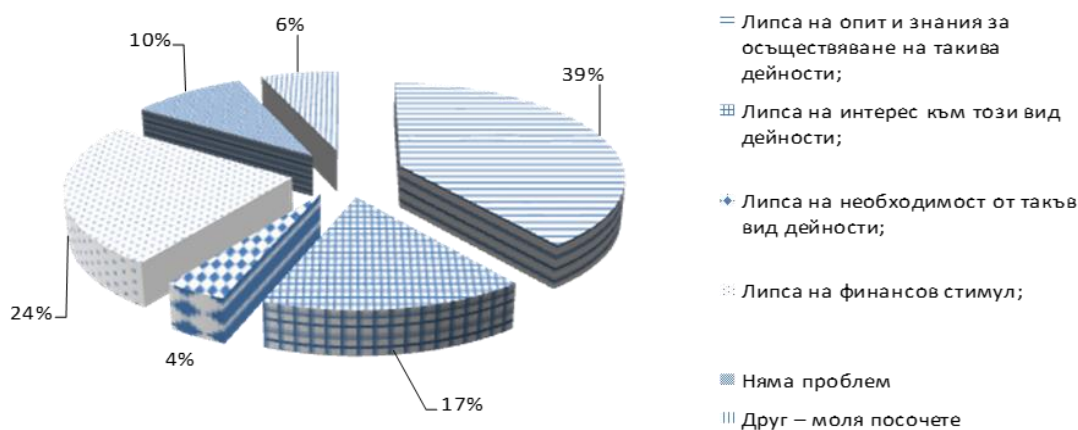
дори най-разпространените растителни видове около нас.

Претоварените учебни програми предвиждат все по-малко занимания на открито, а учебният материал по биология и човек и природа не дава задълбочени познания за горските екосистеми.

В допълнение с оглед осигуряване на безопасност и сигурност на учениците, организирането и провеждането на занимания и екскурзии сред природата се осъществява при изключително сложен разрешителен режим от Регионалните инспекторати по образование.

От друга страна, съществуват и редица трудности за провеждане на занимания в гората, произтичащи от организацията и традициите в сферата на горското стопанство.

Като основна трудност за реализирането на занимания с обществеността (фиг. 5), анкетираните представители на лесовъдската колегия отчитат липсата на опит за осъществяване на този вид дейности (39 %), както и липсата на финансов стимул (24 %). Липсата на интерес към този вид дейности е посочена като основна причина за работа с обществеността от 17% от анкетираните. Едва 4 % от запитаните отчита провеждането на такъв тип занимания за ненужни.

Фиг. 5. Резултати от въпрос „Кои са основните трудности по провеждането на занимания на открито (в гората) с различни възрастови групи (занимания по ГП)?“

2.5. Извършвали ли сте дейности по ГП или сходни, и ако да какви?

Независимо от посочените трудности, една значителна част от анкетираните (43 %) са провеждали занимания подобни на заниманията по Горска педагогика. Основната част от тези занимания са свързани с организиране на залесявания с деца и доброволци, състезания и беседи, презентации, организиране или участие в зелени училища, еко-академии, кръжоци и клубове по интереси. Съществен проблем, който се отчита, е че тези мероприятия са концентрирани основно в рамките на „Седмица на гората“, както и в проведената в края на учебната 2014/2015 година инициатива „Горски инспектор за един ден“.

2.6. Необходимо ли е изучаването на дисциплина, насочена към повишаване на уменията за работа с различни целеви групи с оглед представяне на горите и ролята на лесовъда? Ако „да“, коя според Вас е удачната форма за придобиване на подобни знания и опит?

Горската педагогика се появява за първи път в САЩ, където Калифорнийският учител Джоузеф Корнел полага основните на учението за природата чрез сетивата през 1960 година. Първоначално този нов стил на обучение се разпространява основно в Америка, след което прекосява океана и достига пределите на Европа през 80-те години на миналия век [6].

Швейцарската организация SILVIVA за първи път прилага принципите и методите на Дж. Корнел в Европа, като въвежда и израза „Горска педагогика“. Няколко години по-късно този нов подход към обучението за гората и природата достига Германия и Австрия, където днес Горската педагогика е част от обучението на децата от всички възрасти [6].

Изразът „Горска педагогика“ се състои от два основни елемента - „Гора“ и „Педагогика“ и не означава нищо повече от това, че лесовъдите водят хората и особено младите през гората.

Макар че това е един сравнително нов клон в науката, Горската педагогика придобива все по-голяма популярност в Европа и днес добри практики могат да се покажат в редица европейски страни като Австрия, Швейцария, Германия, Франция, Полша и др. Във всяка от тези страни се организират и провеждат разнообразни форми за обучение и подготовка на лесовъдите. Целта е повишаване на техните компетенции за осъществяване на занимания с различни целеви групи. Във водещите в областта страни като Австрия, Германия, Испания и Полша дисциплината е залегнала в задължителната програма на студентите по горско стопанство. В Чехия, Словения, Словакия, Италия и др. се провеждат специализирани курсове за следдипломна квалификация.

В нашата страна Горската педагогика е непозната като дисциплина до 2015 г. В различни части на страната се осъществяват занимания по програмата „Учим за гората“, чиято визия е да се постигне повишено знание и разбиране за ключовата роля, която горите играят за устойчивия живот на планетата. Програмата отразява всички функции, които изпълняват горите за хората – културни, екологични, икономически и социални.

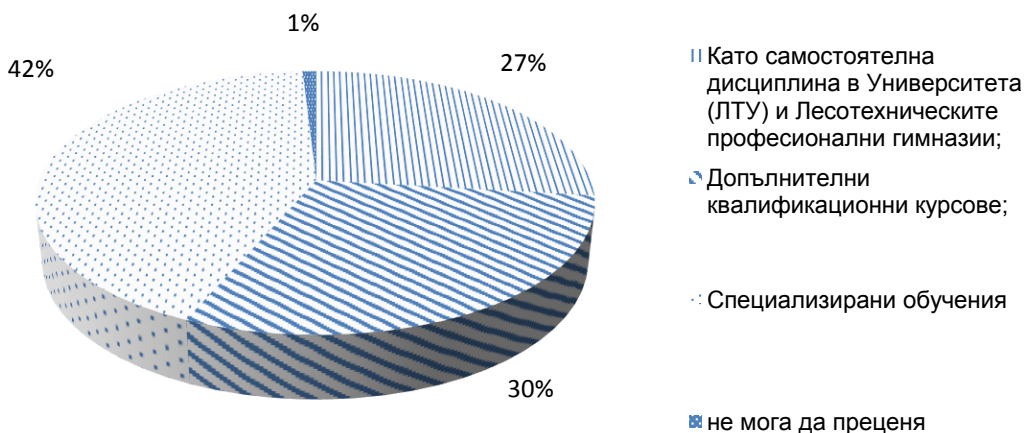
Слаба страна на тази програма е, че обучението се осъществява от учителите в самото учебно заведение, които най-често не са специалисти лесовъди и не притежават необходимите знания и опит за пълноценно представяне на тематиката.

В допълнение, липсата на пряк контакт с лесовъдите от практиката лишава програмата от едно от основите предимства на Горската педагогика, а именно запознаване на обществеността с функциите и същността на лесовъдската професия, което е от особено значение за горския сектор.

Необходимостта от изучаване на дисциплина, насочена към повишаване уменията за работа с различни целеви групи (фиг. 6) с оглед представяне на горите и ролята на лесовъдите за тяхното устойчиво стопанисване се отчита от 88 %

от анкетираните. Близо една трета от отговорите (27 %) считат за необходимо изучаването на самостоятелна дисциплина в Лесотехническият Университет (ЛТУ) и професионалните гимназии по

горско стопанство. Съществена част от анкетираните считат, че повишаването на квалификацията в тази област би могло да се осъществи и чрез провеждането на специализирани обучения (43 %) и допълнителни квалификационни курсове (30 %).

Фиг. 6. Резултати от въпрос „Необходимо ли е изучаването на дисциплина, насочена към повишаване на уменията за работа с различни целеви групи с оглед представяне на горите и ролята на лесовъда, и ако „да“, коя според Вас е удачната форма за придобиване на подобни знания и опит?“

По данни в „Доклад самооценка за програмна акредитация на професионално направление“ 6.5. Горско стопанство, специалност (А) Горско стопанство, март 2012 г. [1], съгласно които делът на реализираните се студенти със специалност „Горско стопанство“ за периода 2007-2012 е изключително голям - средно 97,8 %. Реализацията при магистрите е 99,2%, като от тях 79,6 % са работещите по специалността.

Резултатите са в съответствие и с направените изводи от проведено проучване от Обретенова и др. [8], според които подготовката на студентите по горско стопанство от двете степени (бакалавър и магистър) би могло да се подобри чрез актуализиране на обучението посредством някои специализирани дисциплини.

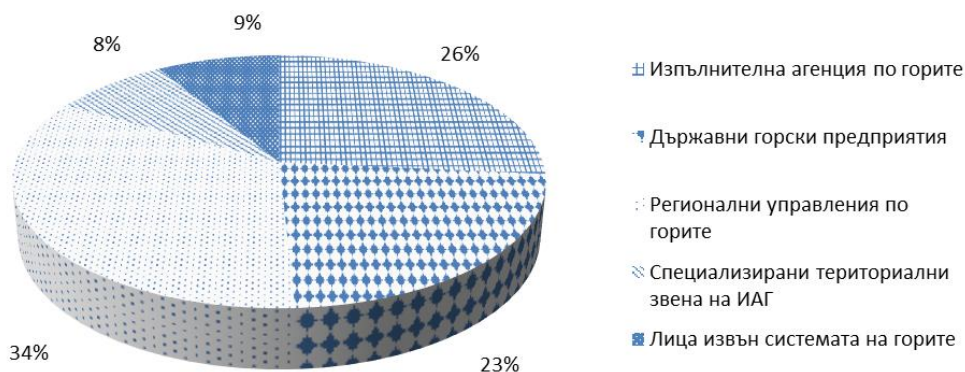
Необходимостта от разширяване на познанията в областта на работата с обществеността и провеждането на образователни програми се потвърждава и от резултатите, получени като отговор на въпроса относно „необходимостта от започване на постепенно следдипломно обучение на работещите в системата на горите за работа с различни обществени групи“?

Преобладаващата част от анкетираните (78 %) намират за необходимо и стартирането на постепенно следдипломно обучение на работещите в системата на горите за работа с обществеността и различни целеви групи.

2.7. Кои структури в системата на горите следва да извършват дейности по ГПП?

Съществуват разнообразни форми на организация и провеждане на заниманията по „Горска педагогика“ в страните от Европа. В значителна част от тях, като Австрия, Германия, Полша, Чехия, Словакия, Словения, Финландия, тези дейности се осъществяват или координират от националните горски служби, като в повечето случаи дейностите се провеждат от квалифицирани лесовъди. В страни като Италия, Кипър, както и част от по-горе изброените държави заниманията по Горска педагогика се провеждат и от специализирани горски институти, неправителствени организации или специализирани горски образователни центрове.

Отчитайки резултатите от проведената анкета, преобладаващата част от интервюираните (91 %) считат за свое задължение организирането и провеждането на дейности по Горска педагогика (фиг. 7). Според едва 9 % от запитаните тези занимания следва да бъдат осъществявани от лица, работещи извън системата на горите. Заслужава внимание фактът, че според 34 % от запитаните образователните програми и дейности следва да са приоритет на служителите в Регионалните дирекции по горите, 26 % на служителите в ИАГ и 23 % на работещите в Държавните горски предприятия. Едва 8 % считат за необходимо тези дейности да се провеждат от служителите в специализираните териториални звена на ИАГ – Дирекции на природни паркове, лесозащитни и горски семеконтролни станции

Фиг. 7. Резултати от въпрос „7. Кои структури в системата на горите следва да извършват дейности по ГП?“

Заклучение

Направеното проучване позволява да бъдат направени следните по-важни изводи:

Налагащото се негативно отношение все по-ясно очертава необходимостта от „отваряне“ на Горската система към обществото и разкриване на функциите и задачите на лесовъдите за стопанисване и съхраняване на горските екосистеми;

Поради липса на педагогическа подготовка и на подготовка в областта на връзките с обществеността, специалистите по горско стопанство се нуждаят от специализирана подготовка в тези насоки.

Опитът в редица западноевропейски държави сочи, че изучаването на дисциплината Горска педагогика осигурява необходимата квалификация на специалистите за работа с различни социални групи.

Една от най-подходящите форми за изграждане на капацитет в областта на Горската педагогика е въвеждането на дисциплина „Горска педагогика“ в ЛТУ и професионалните гимназии по горско стопанство. За завършилите висше образование обучението може да се проведе посредством следдипломна квалификация.

Направените изводи обосновават генералното заключение, че въвеждането на дисциплината Горската педагогика не е прищявка при осъвременяването на учебните планове. Тя не е и проява на разточителство по отношение на образованието на специалистите-лесовъди. Дисциплината Горската педагогика е отговор на обективната необходимост на обществото за възстановяване на връзката му с природата.

Въз основа на очертаните изводи могат да се набележат следните препоръки:

- Необходимо е актуализация на учебните планове в Лесотехническия университет. Първоначално дисциплината Горска пе-

дагогика може да бъде въведена като избираем в Образователно-квалификационна степен „Магистър“, а по-късно може да се търси възможност за включване и в бакалавърските учебни планове.

- Структурите на ИАГ трябва да започнат обособяването на специализирани образователни центрове и да открият щатни места за квалифицирани специалисти по Горска педагогика.

Литература

1. Доклад – Самооценка за програмна акредитация на професионално направление“ 6.5. Горско стопанство, специалност: (А) Горско стопанство, март 2012 г.
2. Bjørnstad B. H. (2013). *Pedagogic steps in environmental maturity*. Forestry Extension Institute, Norway.
3. *Communication from the commission to the Council and the European Parliament on an EU Forest Action Plan*, Commission of the European Communities, Brussels, June, 2006.
4. Divjak Zalokar L. (2008). *Pomen gozdne pedagogike pri oblikovanju odnosa otrok do gozda*. dipl. delo., Univerza v Ljubljani Biotehniška fakulteta, Ljubljana, p. 67.
5. *Forestpedagogics. EU information and communication about forest pedagogics*, (<http://www.forestpe-dagogics.eu>).
6. Grecmanová H., Kašpárková J. *PAWS pädagogische arbeit in wald*. PAWS course book. Version 1. Education and culture. Leonardo da Vinci. 2004–2007, p. 123.
7. Györek Natalija. (2010). *Forest Pedagogy in Slovenia Encountering, Experiencing and Exploring Nature in Education*, 10th conference's collection of papers, 22nd–25th September 2010, Rateče – Planica, Slovenia, CŠOD Ljubljana, p. 298.
8. Obretenova T., Milev M., Dimitrov M., Ivanova D. (2012). *Educational quality and professional realization of engineers in forestry in Bulgaria*, Proceedings, Forestry science and practice for the purpose of sustainable development of forestry 20 years of the Faculty of Forestry in Banja Luka, 2012, 733–741.
9. Schmechel, D. *More than telling about forests 2015*. <http://www.waldwissen.net>.

FOREST PEDAGOGICS – THE NEED OF IT IN THE WORK OF THE CONTEMPORARY BULGARIAN FORESTER

Anna Petrakieva
Executive forest agency, Sofia, Bulgaria

Abstract

The aim of the present study is to establish the foresters' understanding for the need to enhance their knowledge and skills for work with the general public. The results highlight the need for "opening" of the foresters to society and for revealing of the aims of the foresters' work in the management and conservation of forest ecosystems. The study justifies the necessity of specialized training of foresters in "Forest Pedagogics".